

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natane enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabito na naročevanje.

Ob novem letu vabimo uljudno vse dosedanje naročnike „Slov. Gospodarja“, naj se naročijo še na dalje za leto 1897 na list, ki je in še tudi naprej zagovarja resno in vestno koristi sv. cerkve in slov. ljudstva pa ne išče v tem, kakor kaže že njegova cena, nikjer svoje koristi. Kdor more in hoče, naj pristopi med deležnike „katol. tisk. društva“, da se „Slov. Gospodar“ vzdrži tudi nadalje pri tej nizki ceni.

Deležnina „katol. tisk. društva“ znaša za celo leto 5 gold. in je v tem že tudi naročnina za „Slov. Gospodarja“. **Naročnina** pa znaša za celo leto 2 gold. 50 kr. in za pol leta 1 gold. 30 kr. ter za četrť leta 65 kr.

Naročnina se pošlje najlaglje po poštnih nakaznicah upravnistvu „Slov. Gospodarja“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Odbor kat. tisk. društva.

Iz deželnega zbora.

Na dnevnem redu druge seje, dne 29. decembra, je bila volitev dveh zapisnikarjev, potem volitev 12 udov v odsek za preosnovno deželne volilne postave. Slovenci so dan poprej zahtevali, da se jim morata odstopiti dva sedeža v tem velevažnem odseku — v svoje začudenje so pa tega dne zvedeli, da nam dajo le eden sedež. Vsled tega se Slovenci niso udeleževali te volitve. Ali večina je vendar izvolila v odsek g. dr. Serneca. Ta pa je izjavil, da ker se je na takšen način postopalo proti nam, ne more sprejeti izvolitve. Pri novi volitvi je bil izvoljen gosp. profesor Robič, ki je enako izjavil. Nato se je zopet volilo in izvoljen je bil ptujski Ornik, znan nemški liberalce.

Po tej volitvi je utemeljeval g. prelat Alojz Karlon svoj predlog, naj se sprejme za podlago posvetovanju o volilni spremembi njegov postavni načrt, ki ga je zbornici v prvi seji izročil. Slovenski poslanci so pretresli Karlonov predlog, ki bi nam mnogo bolje ugajal, kakor predlog deželnega odbora. Število poslancev bi se pomnožilo za osem in število deželnih odbornikov za enega. Za Karlonom je govoril Schönererjanec Fürst ter priporočal svoj predlog, naj se volijo poslanci z ozirom na število prebivalcev in na višočino davkov. Tudi o tem predlogu bo presojeval odsek onih 12 udov.

Iz tretje seje deželnega zbora je pa to najvažnejše: Poslanec grof Lamberg, ki je v prvi seji očital nekdanjemu ministru in zdajšnjemu deželnemu glavarju, grofu Wurmbrandu, da je pospeševal ustanovitev celjske slovensko-nemške gimnazije, popravlja na podlagi stenografičnega protokola državnega zbora to svojo trditev ter priznava, da se je zdajšnji deželni glavar, grof Wurmbrand, ustavljal ustanovitvi celjske spodnje gimnazije. To smo Slovenci že itak vedeli, da nam nemški

liberalni grofi niso naklonjeni, naj si bodo že Lambergi ali Wurmbrandi.

»Slov. Gospodar« je že v zadnji številki naznanil, kateri slovenski poslanci so izvoljeni v razne odseke. Dostaviti bi še bilo, da med štirimi verifikatorji (ali overovalci) je tudi č. g. J. Žičkar. — Deželni odbor je potem predlagal, naj se 10.000 fl. odloči v podporo prebivalcem, po veliki povodnji in toči leta 1896. poškodovanim. Iz tega poročila smo zvedeli, da je država za Štajerce, po toči poškodovane, že darovala v tem letu 30.000 fl., deželni odbor pa tudi že 32.940 fl. Vlada zahteva torej, da naj dežela še primerno svoto daruje, ker v tem slučaju bi tudi država zraven onih 30.000 fl. še drugo svoto v ta namen podelila. Obenem se izreče zahvala č. kr. namestniku za vso podporo ter se predlog zastran teh 10.000 fl. sprejme.

Ustavni odsek je potem stavil tale predlog: Deželni odbor naj sestavi načrt novega volilnega reda za deželni zbor v tem smislu, da bo vsak volilec, tudi na kmetih, naravnost volil poslanca, da se bo tajno volilo, da se število poslancev pomnoži z ozirom na število prebivalcev in davkov ter naj pretresa, ali bi ne kazalo, da se volilna pravica razširi na tiste prebivalce, ki je do zdaj niso imeli.

Poslanec Fr. Robič izjavlja v imenu Slovencev, da so tudi oni za direktne volitve in za tajno glašovanje in za pomnožitev poslancev z ozirom na visokost davkov. Pa tudi za razširjenje volitvene pravice smo, ker dozda je ena tretjina štajarskih prebivalcev imela v deželnem zboru le 8 zastopnikov, namesto 20, terjamo pa tudi, da imamo svoje zastopnike v deželnem odboru. V tem smislu hočejo Slovenci tudi nadalje postopati.

Baron Hackelberg je tudi za predlog ustavnega odbora, toda on se ustavlja očitaniu poslanca Fürsta, da bi bili liberalci hlapeči velikega kapitala. — Predlog se sprejme soglasno; deželni odbor bo izdelal torej do prihodnjega zborovanja načrt novega volilnega reda. — Prihodnjo sejo obljubi. končno deželni glavar pismeno naznaniti.

Kdo ovira jednakopravnost Slovencev v šoli, uradu in javnem življenju?

(Govor poslanca dr. L. Gregorčca v državnem zboru dné 5. dec.)

(Konec.)

Nemškoliberalna stranka je glasovala za člen XIX. in se je svetila vsled tega v luči svobodomiselnosti, toda ona ovira, da bi se ta člen uporabil tudi za Slovane, kakor sem že rekel. Jednako stoji stvar z gosp. ministrom za pravosodje. Tu v visoki zbornici, v odsekih, morda tudi v ministerskem svetu v navzočnosti ministerskega predsednika ga je najčistejša svobodo-

miselnost, toda praksa je vsa drugačna, tu velja zopet drugačno načelo. On ima na pr. to načelo, da ne dopušča, da bi napredovali slovenski uradniki na Spodnjem Štajarskem, da jih s tem odpravlja na Kranjsko, da je iztisnil iz ministerstva celó slovenskega dvornega svétovalca Abrama in na njega mesto postavil protislovenskega agitatorja Gertscherja. Še na neko posebnost bi opozoril. Komaj eno leto je v službi in umel je pozvati v ministerstvo sedem gospodov iz območja višjega deželnega sodišča njegovega — to je precej — in večina njih so nemškoliberalni gospodje.

Jaz sem zahteval v svojem predlogu, njegova ekscelenca naj pozove sodne uradnike, da bi se natančno ravnali po obstoječih jezikovnih naredbah. Na to je rekel on: To se itak godi. Toda odkritosrčneje je govoril in se izrazil nasproti poslancu dr. Vašateju, kakor je vedela poročati »Deutsche Zeitung« od dne 30. oktobra 1896. Gosp. poslanec Vašaty je stavil jednako prošnjo kakor jaz do njegove ekscelence, gosp. ministra pravosodja; vprašal je namreč, da-li je njegova ekscelenca pri volji, da pozove podrejene mu oblasti, naj spoštujejo veljavne zakone, in na to je rekel njeg. ekscelenca: Tega ne morem, kajti v levici združeni nemški liberalci bi se nam kar razpršili kakor vrabci.

To dokazuje torej, da ima njegova ekscelenca neznanek respekt pred nemško-liberalno stranko, tak respekt, da si niti tega ni upal, da bi vnovič zaukazal nemškoliberalnim uradnikom, da morajo izvrševati obstoječe zakone in naredbe. S tem pa je tudi dokazal g. minister pravosodja, da tudi on ne sodi v to ministerstvo, in da bi prav za prav moral nehati biti pravosodnim ministrom isti hip, ko njegova ekscelenca, g. ministerski predsednik, resno misli s svojimi besedami, da hoče ustanoviti národni mir.

Gospóda moja! XI. zasedanje te visoke zbornice se naglo bliža svojemu koncu in mi Slovenci stojimo še vedno sredi neodločenega boja za svoj národni obstoj. Marsikateremu bi utegnili to potrti pogum; mene pa navdaja z občudovanjem. Kajti, ako se dviga mal, ubog, nesrečen narod, ako zastavlja vse svoje sile, ako se ne plaši nobenih žrtev, da ohrani pravico do svojega národnega obstoja, potem je to vredno občudovanja in vspodbuja k vztrajnosti. Pa bodi tako, mi hočemo in bomo vztrajali, to tem bolj, ker vidimo znamenji, da se naša poštena stvar vendar le polagoma bliža k svoji zmagi. Kajti v prvo se slovanska plemena avstrijska vidno približujejo eno k drugemu, se spoznavajo bolje, in vsled tega se učé tudi ljubiti se in vzajemno podpirati. To usposoblja slovanska plemena, da v doglednem času z močjo in častjo zavzamejo ono stališče v cesarstvu, ki jim je določila Previdnost.

V drugo vidimo, da naglo propada najhujši nasprotnik národne enakopravnosti, nemško-liberalna stranka. Nikdar več se ne povrne ta stranka v to visoko zbornico v sedanji moči. S tem pa se zgublja oni pritisek, ki že mnogo let teži naše vlade, da ne morejo biti jednako pravične vsem narodom. Nadalje je opaziti, da se vrši velik preobrat v duhovih: po liberalni stranki povspesevano materijalističko svetovno naziranje jelo se je umikati krščanskemu svetovnemu naziranju; krščansko svetovno naziranje se jači vidno, narodi se zopet obračajo h krščanskim idejam in s tem tudi h krščanski pravičnosti; in ta je temeljni pogoj prave, resnično pravične sprave med narodi.

Končno sem jaz tega menenja, da velika nevarnost, v kateri se je nahajala domovina pred kratkim in — jaz ne vem tega — se morda še nahaja, vendar odpre oči državnikom ter obrne njih pozornost do onih stebrov cesarstva in vladarske hiše, kateri stebri so zanesljivejši in gotovejši nego vsa politika dvojnih in

trojnih zvez, jaz menim, do avstrijskih narodov. Toda te narode treba zadovoljiti, osvoboditi se morajo od vsake skrbi za svoj národni obstoj. In tako v svojih narodnih zadovoljena Avstrija gleda lahko zavestno v bodočnost, naj že pride potem, kar hoče. S tem sklepam.

Cerkvene zadeve.

† Anton Freuensfeld, učitelj v Ormožu.

Dne 15. decembra nam je naznanil mrtvaški zvon tužno vest, da je izdihnil svojo blago dušo naš preljubljeni učitelj gospod Anton Freuensfeld. Raniki je bil rojen dne 24. aprila 1871. leta v Veržeju. Ljudsko šolo je obiskaval v Ormožu, potem je dodelal nižjo gimnazijo v Ptuj in učiteljske v Mariboru. Učiteljeval je v Svetinjah, pri Sv. Miklavžu in nazadnje v Ormožu.

Kot učitelj bil je umrlj Freuensfeld natančen, vesten in marljiv, v šoli strog in ljubezniv, kakor je slučaj nanesel. Pri svojih učencih bil je priljubljen; znal si je pa tudi njihova srca pridobiti. Ko je videl, da so otroci že utrjeni, ni jih več mučil, ampak jim pripovedoval za razvedrilo kako dogodbo iz sv. pisma, katero mično privedko ali pravljico. Kako so ga otroci vestno poslušali, ko jim je pravil o kralju Matjažu, o kraljeviču Marku, o povodnem možu itd.! Obljubil jim je, vsakokrat kaj lepega povedati, če se bodo pridno učili, lepo obnašali in ubogali. Umevno je, da so bili uspehi v šoli dobri, ker je bilo medsebojno občevanje med učiteljem in učenci prijazno.

Kakoršen kot učitelj, takšen je bil pokojni tudi kot vgojitelj. Pri vsem svojem poduku imel je vedno versko vzgojo v očeh. Z gospodi veroučitelji je deloval v najlepšem sporazumljenju ter jih po močeh podpiral. Njegovi učenci niso smeli drugače pozdravljati, kakor lepo po krščansko: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Vzbuja je pri svojih učencih ljubezen do naše ožje in širje domovine ter do naše mile materinščine s tem, da jim je pripovedoval primerne narodne pripovedke, izposojeval iz lastne obširne knjižnice lepe knjige, katere niso brali samo otroci radi, ampak tudi doma, bratje sestre in stariši.

Narodno blago zbirati, ga med ljudstvo razširjevati in ga tako med narodom obdržati, bilo je njegovo delo do zadnjega vzdihljeja. Marsikateri mož ali ženica, hlapec ali dekla bi znali povedati, kako so pokojnemu školniku pravili pripovedke ali napovedovali pesmi, katere si je takoj zabeležil; pesmi so mu tudi morali popevati. Nihče v Ormožu in v okraju ni znal toliko narodnih popevk, kakor rajni Freuensfeld. Več pozabljenih narodnih pesmij v ormoškem okraju je po njem zopet oživel. Svoje zbrane narodne pesmi je tudi hotel obelodaniti.

O vsakem predmetu se je rad razgovarjal. Imel je trezne nazore, dobre misli, katerih pa mnogokrat ni mogel izvršiti, kar je na njegovo slabo zdravstveno stanje še slabeje uplivalo. Na lastno izobrazbo ni pozabil, ampak se vedno učil in prebiral različne znanstvene knjige. Pripravljaj se je na izpit za meščanske šole.

Stariši, kateri so svoje otroke k njemu v šolo pošiljali, ga ne morejo prehvaliti, kako je otroke rad imel, z njimi lepo ravnal, a zraven tega jih vzdrževal v najlepšem redu. Ker je bil sam značajan mož, storil je vse, da bi tudi njemu izročeni mladini vcepil ljubezen do Boga, cesarja in domovine.

Pri svojih tovariših je bil priljubljen. Dokler je še bil zdrav, bil je vesel, dobre volje in rad popeval v veseli družbi, akoravno ni imel v svojem življenju dosti

prijaznih dni, pač pa dosti bridkih skušenj. Leta 1890. so mu umrli blaga mati, leta 1893, meseca januarja njegova sestra Matilda, ustanoviteljica ormoške ženske podružnice sv. Cirila in Metoda, istega leta meseca decembra pa mu je umrl brat Josip, znani pesnik in pisatelj slovenski.

Na jesen leta 1895. je začel bolehati Anton Freuensfeld in z začetkom leta 1896. moral je že prositi za dopust, ter od istega časa ni več prišel v šolo. Imel je jetiko. Ker so mu zdravniki svetovali, naj gre na jug, podal se je v Gorico zdravja iskat. A ker mu tedanje slabo vreme v Gorici ni ugajalo, vrnil se je čez dva meseca, pa mnogo slabši, kakor je odšel. Čez poltje mu je bolezen doma nekaj odlegla, in na jesen je na videz popolnoma okreval. Teden pred smrtjo pa mu je postalo tako hudo, da je sam resno mislil na edino rešiteljico — smrt. Sprejel je kot veren katoličan zakramente za umirajoče in dne 15. decembra mirno zaspal v Gospodu v 26. letu svoje dobe.

Dne 17. dec. bil je pogreb Velika udeležba od blizu in daleč pri zadnjem spremstvu na prostor miru, kazala je, kako priljubljen je bil rajni v okolici, pri svojih tovariših, prijateljih in znancih. Sprevod je vodilo pet gospodov mašnikov, ki so rajnemu zadnjo čast skazali. Krsto so krasili med drugimi venci posebno trije s traki in sicer: od učiteljskega društva z napisom: »Učiteljsko društvo za ormoški okraj svojemu odličnemu članu«, od učiteljstva ormoške šole z napisom: »Učiteljstvo ormoške šole svojemu dragemu tovarišu!« in od čitalnice: »Ormoška čitalnica svojemu udu!« Ko je spregovoril gospod učitelj Rajšp na robu groba umrlemu učitelju zadnje besede in med drugimi lepimi besedami tudi našteval, kaj so zgubili s Freuensfeldom otroci, starši, prijatelji in tovariši, ostalo je malokatero oko suho. Ko so še zapeli pevci žalostinki »Na grobeh« in »Jamica«, vrnili smo se žalostni s pokopališča, želeč pokojniku mirnega počitka.

Gospodarske stvari.

Ali je bilo treba druge posojilnice v okraju Sv. Lenart?

(Dopis iz Slov. goric.)

Posojilnica je podjetje. Kdor se kakega podjetja loti, mora je zasnovati na pravem mestu, dati mu pravo podlago. Pameten človek pri nas ne zida mline na bregu, pa tudi v dolini, ne, kjer ni dovolj vode, ali kjer je že preveč mlinov. Kaj pomaga žago staviti v kraju, kjer ni več gozda? Za naše potrebe zadostuje, če imamo v vsakem sodnijskem okraju le eno posojilnico in ta se mora nahajati tam, kjer se nahaja c. kr. okr. sodišče, c. kr. davkarija.

Mi Slovenci še posojilnic prav ne poznamo; za vodstvo in nadzorovanje posojilnice dobiti je težko zadostno število zvedenih, delavnih in popolnoma neodvisnih mož. Brez takega načelstva in nadzorstva si posojilnica ne pridobi potrebnega zaupanja, se ne more utrditi. Še v celem sodnijskem okraju dobi se težko toliko takih mož, posebno premožnejših.

Ako hoče posojilnica varno in vestno poslovati, mora imeti sploh pri rokah zemljiško knjigo in kataster. Brez teh se ne more nobena prošnja za posojilo rešiti. Ljudje delajo tudi drugod dolgove, prodajajo posestva; ta prošnjik še nima let, spet drugi ima skrbnika, sekvestra itd.

Treba je vedno poizvedovati, vedno paziti, večkrat povzročiti naglo vknjižbo. Vse se ne dá zapisati,

tu le izkušnja uči. Za to se morajo tisti, ki te izkušnje nimajo, dati podučiti in svariti. Posojilnice namen ni samo denar posojevati, ampak tudi zbirati in nabirati ga. Posojilnica, katera nima svojega denarja, katera živi le od kredita in dela s tujim denarjem, nima zdrave podlage, nima bodočnosti. Kredit se njej more vsaki čas skrčiti ali odtegniti; ko je blagajnica prazna, je propad neizogiben.

Posojilnica, da si dobi potreben denar kot hranilne vloge, kot deleže, pristopnino, mora imeti primeren delokrog in za to zadostuje v boljših krajih komaj eden celi sodnijski okraj, nikakor pa par župnij. To uči večletna izkušnja vsako posojilnico, in tudi tistim ne bode prizaneseno, katere osnuje deželni odbor!

Sme se torej trditi, da nove posojilnice pri Sv. Trojici ni bilo celo nič treba sedaj. Kar je bilo treba, je to, da bi se bilo delovanje okrajne hranilnice pri Sv. Lenartu in tu obstoječe posojilnice oživilo in spravilo v pravi tir pri obeh. Odkar imamo v tem okraju Slovenci večino, vse dremlje in spi, nikjer ne napredujemo. Od naših denarnih zavodov ni dobiti letnih računov, nihče o njih delovanju ne poroča javno.

Tako ne sme iti naprej! Kaj pa delajo načelstva in uradniki teh zavodov? Naši nasprotniki še niso premagani, čakajo samo na ugodno priliko, da na nas planejo. Ali niso tega pokazale zadnje volitve? Denarna zavoda v trgu sta za nas največjega pomena; držati moramo oba, pospeševati pa tudi njiju razvitek! J—a.

Sejmovi. Dne 11. januarja pri Novi cerkvi, v Šmarijah in na Planini. Dne 14. jan. na Bregu pri Ptuj (za svinje) in pri Sv. Filipu v Veračah. Dne 15. jan. v Arvežu.

Dopisi.

Iz Ljubljane. (Shod »Obrtne zveze za Kranjsko«, ki se je vršil dne 27. decembra, je vsprejel te-le resolucije, ki so važne za vse Slovence: I. Resolucija. Javni shod »Obrtne zveze za Kranjsko« izreka željo, naj se obrtniki združijo v jedno organično celoto v ohrambo narodnih, stanovskih in socialnih pravic in naj se kaže ta organizacija istotako v obrtniških, kakor političnih vprašanjih. — II. Resolucija. Javni shod »Obrtne zveze za Kranjsko« izreka željo, naj se kranjski Slovenci združijo v jedno politično stranko s pokrajinskimi Slovenci vred, ki bo zastopala narodni in socialni razvoj celokupnega naroda na podlagi krščanske pravičnosti in napredka. Sprava obeh strank naj bi bila trajna po razgovoru zaupnih mož in naj bi imela pred vsem ozir na koristi ljudstva, ki želi sloge in pravega stalnega miru, ne pa samo »premirja«. Razgovor in način sloge, naj se predloži narodu. Resolucija naj se pošlje obema narodnima strankama. — III. Resolucija. Z ozirom na resolucijo II. izreka javni shod »Obrtne zveze za Kranjsko«, da se bo podpisalo samo tiste kandidate, ki se že naprej obvežejo s pošteno besedo, da nastopijo z vso odločnostjo za oživetvorenje jugoslovanskega kluba in da sami ustopijo v to skupino. Kandidat naj bo neodvisen in ne sme poznati pri narodnem delu nobene razlike med stanovi. — IV. Resolucija. Na shodu zbrani obrtniki sklenejo: Mestni zastop in posebno državni poslanci naj še v sedanjem zasedanju izposlujejo pri visoki vladi na Dunaju, da se potresna podpora, dana oškodovanim obrtnikom in trgovcem, ne izterja, temveč popolnoma odpiše.

Iz Čadrama. (Novo leto) je čas računov in čas števil; kdo bi se čudil tudi na visokem Pohorju, ako

so naši sestavki vsi »cifraisti?« Naše društvo »Sloga« je imelo dne 6. dec. svoj predzadnji občni zbor in je g. učitelj in živinozdravnik M. Jelovšek več ko 200 poslušalcem umno krmljenje živine razlagal. Na praznik sv. Štefana pa so se v društveni sobi zopet k občnemu zboru sošli samo društveniki, da smo se posvetovali, katere novine bi si naj za leto 1897. naročili. Gospod predstojnik je v daljšem govoru razložil, da se sv. oče Leon XIII. celo s posebnim pismom »Rerum novarum« društvenega in kmetovalskega življenja spominja in da je nam treba vpovzdigo kmetijstva tudi potrebne učenosti, pa tudi varčnosti in tega si pridobimo z branjem dobrih knjig in novin. Obžalovati se mora, da pri malem številu našega naroda ni prave složnosti in je razkol na Kranjskem tako velik, da se je drznil »Slov. Narod« enkrat imenovati Leona XIII. »izvržek ljudstva«, da svojega toliko dobrega knezoškofa Jakoba grdo natolcuje in smatra ko nesrečo, da je visokoučeni dr. Mahnič bil imenovan škofom na Krku. Takega lista si mi gotovo ne bomo naročili, pa tudi celjska »Domovina« je že tu in tam nam roge kazala, a v zadnji ponudbi mastno obeta, da hoče v prihodnosti vedno za slogo delati, zato se za poskušnjo še naroči za pol leta. Blagajnik poroča veselo, da se je gmotno stanje naše povzdignilo in vsled predloga društvenega podpredsednika se sklene, da se pravila našega društva spremenijo v katol. politično in kmetovalsko društvo, kar se bo zgodilo po soglasnem sklepu. — Naše cerkveno društvo je dobilo leta 1896. 130 novih udov, koji so nam veliko k stavbi pripomogli, a domačih je zopet le 120 svoje doneske plačalo; za vsem je društvo prejelo z doma vplačanimi obrestmi, domačimi in tujimi darovi 2600 fl. — Poročenih je pri nas bilo 17 parov domačih svatov, umrlo jih je 64 in sicer 22 moških in 42 žensk, rojenih pa je bilo 86, — 46 moških in 40 žensk. — Znamenito je leto 1896. za nas pa tudi zato, ker smo postavili za gg. učitelje naše četirirazredne ljudske šole posebno hišo za stanovanje z 6500 fl. Da bi le tudi vsikdar naša mladina se v katoliško-narodnem duhu podučevala, kar se po takih gotovo ne zgodi — ki so rojeni Slovenci, pa se svoje katoliške slovenske domovine sramujejo in slovijo ko pristaši po sili Nemcev!

Iz kozjanskega okraja. (Čudne razmere) vladajo pri c. kr. davkariji v Kozjem. Gospodje uradniki so si vedno v laseh. Pred Božičem se je naveličal davkarskih poslov g. davkar in je zbolel, da bi si tem lažje vravnaval pot do »zasluženega« pokoja. Pa še ni star, slab tudi ne. Te dni pa je kar meni nič, tebi nič odložil svoj posel g. kontrolor. Ljudje si šepetajo na uho, da se mu baje »meša«. A »zmešano« je morda le v pisarni? Brzjavili so v Gradec in v Brežice, preiskava pa bo pokazala, kako in kaj. — Nadalje imamo tukaj dva davkarska praktikanta, ki pa ne znata trohice slovenski. Eden izmed teh je celo hodil meseca avgusta popisovat po občinah točne škode. Predstojnik ali kdo drugi pa je moral tolmačiti, kar so mu ljudje pravili in tožili. Pravica, enakopravnost, kje si? Slovenski davkarski uradniki pa morajo službovati v trdih nemških krajih! — Hvala Bogu, pri c. kr. sodnji pa vlada edinstvo in ljubezen, zlasti pa pravica; saj pa je tudi vodja vseskozi značajan mož. Čast komur čast, pa tudi graja, komur graja!

Iz Kostivnice. (Beričevo.) Gospod urednik! Mislim, da bi bilo zopet dobro, ko bi malo našega beriča oprali. On je »Totenpišafer«, pa je dal nedavno za enega še živega človeka grob skopati. Grobokop je grob izkopal in to zve tudi dotični Matija M. Ko je živ mrtvec prišel sam na pokopališče in v resnici vidi za sebe grob gotov, se je čudil, kaj se je beriču zameril, da je dal za njega grob kopati. Grobokop

je zahteval od beriča plačo za svoj trud, pa berič se je protivil, in še grdo psoval grobokopa. Berič je mislil, da bo grobokop njegovo psovanje za plačo sprejel, pa ni to hotel, ampak je beriča izročil sodnji. Preden se je pa pri sodnji obravnavalo, je naš berič krivico spoznal in se z grobokopom poravnal ter mu njegovo delo pošteno plačal. Pa beriču ni ljubo, da bi se zvedelo, da je plačal iz svojega žepa, zato je rekel, da naš župan to plača, kar pa je grda neresnica. Da naš Matevžek hodi celo po nedeljah na lov, tudi o tem bi Vam lahko več povedal, pa naj bo. Prej ko slej mora nekatere Kostivničane pamet srečati! Ali mora lov ravno Matevžek imeti?

Iz celjskega okraja. (Uradni list) izdajalo bode okrajno glavarstvo v Celju, češ, da se podobna naredba dobro obnaša v Lipnici, kjer je svoječasno služboval sedanji okrajni glavar celjski. Misel ni nova. Nameraval jo je izvesti že dr. Netolička, bivši okrajni glavar v Celju. Želja je torej stara že okoli deset let. Imenovani gospod je tistokrat bil razposlal primerno vabilo za naročevanje lista. Toda od namere je odstopil, ko je bil zvedel, da katoliški Slovenci ne bodo z denarjem podpirali uradnega lista, kateri bi se v Celju tiskal z istimi črkami, s katerimi se je oskrboval nemškoliberalni časnik, ki še zdaj z blatom ometuje vse, kar diši po krščanstvu in slovenstvu. — Tudi vzglednej Lipnici sosednja Radgona ima svoj »Amtsblatt«. Da se izdajanje takih listov obnese, zapopadeš me lahko, ako poznaš razmere pri uradih, vzlasti pri tako obsežnih, kakor je c. kr. okrajno glavarstvo celjsko. Ker pa list lahko naročiš, kdor hočeš, vsled tega uradne naredbe ne ostajajo skrite samo po pisarnicah. Tako jih je na primer pisalec teh vrstic nedavno bral v gostilnici v kraju Halbenrain pri Radgoni. V onem listu so se nahajale naredbe, zadevajoče urade župnijske in občinske, potem gledé šole in žandarstva. Naročeni uradi dobivajo list poštine prosto, drugi naročniki pa morajo k naročninu priplačati še toliko, da se za nje poravnava pošta. —

Z Dol pri Kozjem. (Občinske volitve) so se vršile pri nas dné 6. decembra za odbornike, a dné 20. decembra pa je bila volitev župana. Vsi smo se bali, kako bodo volitve izpadle, da nam ne bi zopet staro in žalostno pesem zapeli. A hvala Bogu! Prišlo je mnogo volilcev na volišče, nadejamo se, da so zvolili značajne in pravične može za odbornike. Za župana pa je enoglasno izvoljen iskreni domoljub in spoštovani mož Miha Čepin, kateri pozna dobro žalostno usodo stiskanih občanov. Nadejamo se, da smo zadeli na pravega moža, ki bode za svojo občino in občane po očetovsko skrbel, vladal in podpiral. Opravičeni smo, da bode sedanji g. župan nadomestil, čeravno z veliko težavo, kar se je prej v nemar pustilo. Gotovo bode občinske pote in ceste spravil v lepi red. Ubogi kmet zdihuje silno pod težkim jarmom 70 odstotkov; kako naj bi izhajal, ko ga še zraven mučijo vremenske nezgode? Gotovo bode sedanji župan pomagal trpečemu kmetu in mu znižal odstotke, kolikor bode v njegovi moči, ker on dobro vé, kako ubogi in stiskani so bili do sedaj občani. Mislim, da novi župan ne bode maral Nemca (nemški pečat) v svoji hiši, ampak na njegovo mesto postavil slovenski občinski pečat. Gosp. Preskar pa naj preveč ne žaluje, da je čisto propadel. Tega ni kriv dopisnik, ampak vrli volilci.

Iz Mozirja. (Slovensko planinsko društvo.) Dne 28. decembra se je vršil pri g. Alojziju Goričarju shod savinjske podružnice slov. planinskega društva. Odbor z neutrudljivim načelnikom, g. Fr. Kocbekom, bil je soglasno voljen stari, le tajnikom je izbran gosp. učitelj Šijanec, ker g. Perné vsled bolehavosti častne

službe ni mogel več prevzeti. Zanimiva so bila poročila, katera je podal gosp. načelnik o napornem društvenem delovanju v treh letih, odkar društvo obstoji; stavljeni sta bili dve koči: »Kocbekova« na Molički planini ter letos »Mozirska koč« nad Goltmi; oskrbljena lepa soba pri Korošcu nad Lučami; potij je bilo markiranih 45. — Že iz teh podatkov sklepamo, da potrebno društvo ne životari samo, ampak da vrlo krepko deluje, posebno, ako jemljemo v poštev, da ima prebiti hude boje s celjsko nemško sekcijo planin. društva. Prihodnje leto se bode stavila uta (veranda) pod Slapom koncem Logarjeve doline. — Pri tem shodu, ki je bil žal, vsled seje okrajnega zastopa nekoliko bolj pičlo obiskovan, opisal nam je g. Kocbek potovanje na Triglav ter posamezne ture s fotografijami kaj zanimivo pojasnjeval; kazale so se tudi prekrasne slike samostana Rilo v Bolgariji, katere je doposlal slovenski turistiki zelo naklonjeni rektor vseučilišča v Sofiji, g. Theodorov. — Vspodbudne brzobjavke so došle iz Sofije od g. Theodorova, od g. dr. Medveda ter osrednjega plan. društva iz Ljubljane. Društvo, v katerem so zastopani vsi stanovi, ki je v kratkih letih v korist domačim, v slavo slovenskega imena tako plodonosno delovalo, želeti moramo, naj se tudi v bodoče tako veselo razvija!

Iz vranskega okraja. (Socijalni demokratje.) V cenjenem »Slov. Gospodaru« je bilo parkrat citati, da so socijalni demokratje začeli rogoviliti že tudi v gornji Savinjski dolini. V spodnji Savinjski dolini pa to sodrgo že dlje časa poznamo. Posebno za veliko cesto, na Gomilskem in v Šentjurju, je nekaj zrelih, kateri novi evangeli, »Delavca«, pridno študirajo. Potem pa razširjajo tiste nauke po gostilnah, če jih kdo hoče poslušati. In pri kupici vina se včasih zgodi, da res vjamejo na svoje limanice kakega kalina ali nevednega krivokljuna, toda le za tako dolgo, da se zopet strezne. Vsak pameten človek namreč vidi, da tem ljudem ni prav za nič drugega, kakor za zabavljanje in hujskanje. A vkljub temu so nekateri tako hudobni in zaslepljeni, da tulijo v njihov rog; nič drugega jim ne gre po njihovi neumni buči kakor to, da bi prej kot prej »delili«. Ker pa sami tega ne morejo izpeljati, iščejo bojda pomoči od drugodi. Par zrelih iz Šentjurja in menda tudi z Gomilskega želi napraviti kak shod, na katerem bi socijalno-demokratski apostol navduševal kmete za to, da bi prej »delili«. Je že prav, mislite in želite, kar hočete vi, zapeljane buče, židovski hlapci, a mi, pošteni kmetje za veliko cesto, vam na vsa usta povemo, da iz te moke ne bo nikoli kruha. Tudi shod napravite, če vam ljubo; kot vaši dobri prijatelji vam damo le ta svet, da si prej peté dobro nabrusite!

Iz Nove cerkve. (Očni zbor) slov. kat. bralnega društva, dne 27. decembra je bil primeroma dobro obiskan. Zbralo se je mogo prijatelj levpega berila. Gospod predsednik pozdravi v prisrčnih besedah vse došle ude in goste. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo priča, da društvo dobro napreduje. V tekočem letu je bilo naročeno na sledeče liste: »Slov. Gospodar«, »Kmetovalec«, »Gospodarski Glasnik«, »Domoljub«, »Domovina«, »Dom in Svet«, »Cerkveni Glasbenik«, »Mir«. Razven teh so bili društvenikom na razpolago: »Slovenec«, »Süd. Post«, »Primorski list«, »Cvetje«, »Vrtec« in »Krščanski detoljub«. Gospod predsednik izrazi veselje, da se udje zanimajo za lepo, koristno berilo, ki jim bo koristilo v duševnem in gmotnem oziru. Pristopili so nekateri novi udje in vplačali društvenino. Gosp. pevovodja stavi predlog, naj bi se pevci oglašali v večjem številu, da bo pevski zbor krepek in je mogoče večkrat nastopiti. Vadili bi se ob nedeljah popoldne, kedar čakajo večernic. Uneto priporoča ta predlog vlč. g. kan. dr. Gregorec, vsodbujajoč navzoče,

naj pristopijo radi, kateri imajo ta dar od Boga, saj ne morejo lepše posvetiti tega daru, kakor v pravilnem cerkvenem petju sebi in drugim v veselje. Tu imajo zdaj lepo priložnost, da se vadijo. — Da pa so pevci dobro izurjeni, pokazali sta dve pesmi iz »Pesmarice«, ki nam jo je letos podala slavna družba sv. Mohorja. Nato poda v č. g. kanonik v zanimivem govoru politični pregled s posebnim ozirom na slovenske razmere. Govori o splošni volilni pravici, ki ne bo kmetom v kvar, temveč v korist, ako bo novih 72 poslancev — kar je pričakovati — pravih zastopnikov kmečkega, delavskega stanu. Odpravili bodo marsikatero krivico, ki tlači revno ljudstvo. Omenja prihodnjih državnoborskih volitev; novega okrožnega sodišča v Mariboru, in izraža nado, da zasveti tudi slovenskemu ljudstvu zvezda boljše bodočnosti. Po teh besedah velezaslužnega in neustrašenega zagovornika naših narodnih pravic zapeli so pevci: »Slovenec sem«. Gospod predsednik želi, naj bi slov. kat. bralno društvo tudi prihodnje leto upešno delovalo in voščil vsem srečno, veselo novo leto!

Iz Velenja. (Nemški otroški vrtec; »Südmarkova« božičnica). Kakor je bralcem »Slov. Gosp.« že znano, obstoji v narodnem trgu Velenje tudi nemški otroški vrtec. V ta vrtec pošiljajo naslednji »veliki Nemci« svoje otroke: Goll, Tischler, Spiess, Martin, Lempl, Gupfleitner, Mak in neki grajščinski hlapec iz trga; potem iz Spodnjega Šaleka: Oštir, Jozelj, Mak in Silvestri; iz Stare vasi: Peččnik in Grobar. V začetku jih je bilo kakih 32 zapisanih. Ker pa so naši Germani kar na svojo roko ustanovili ta vrtec, ne da bi prosili dovoljenja na pristojnem mestu, zato je nekega dne prišel gosp. okr. glavar iz Slov. Gradca in si ogledal prostor vrtčev v Gollovi koči ter jih neki tudi malo oštel, vendar hudega jim nič ni storil; saj veste, da je Nemcem vse dovoljeno in jim povsod oblastva prizanašajo. Pri tej priliki je tudi odločil, da sme le 16 otrok zahajati v vrtec radi premajhnih prostorov. Naši »hrastovi purgarji« pridno vlačijo svojo deco v vrtec; s posebnim veseljem vodi tja svoje Germančke učiteljica Spiess, rodom kranjska Slovenka, ki pa bi sedaj rada v večjo slavo materi Germaniji vzgojila nekaj njenih privržencev. Znani »velenjski boben« bi menda tudi rad svoje tja pošiljal, pa žal, da jih nima. Otroci že neki dobro čivkajo blaženo nemščino, nadpolna vrtnarica, hči celjskega fotografa Martinija, pa še jih misli naučiti »Die Wacht am Rhein«. Kaj ne, to so same vesele prikazne na naših tleh, v našem Velenju, kjer je po zadnji ljudski štetvi od 441 ljudi le 45 nemškega obč. jezika, ki so pa skoraj vsi novopečeni Nemci! — Dne 23. dec. je bila v Gollovi koči »Südmarkova« božičnica, pri kateri so bili otroci obdarovani. »Südmark« je sama v ta namen poslala 25 gld. Tja sta šla tisti dan skupaj dva tržana, ki si nista prijatelja, toda sprijaznila ju je za trenotek nemškutarija; po slovesnosti sta zopet šla vsak svojo pot, kakor da bi se ne poznala. Naši nemčuji pač znajo bolj ceniti vrednost složnega postopanja, nego Slovenci. Velenjski Slovenci, ne pustite vendar preveč vzrasti tem nemškim petelinom grebenov! A ne iz cenih besedij, iz del se javljaj žar strasti, žar ljubezni do čistih rodnih tal, bolj nego doslej.

Od Sv. Ane v Slov. goricah. (Razno.) O predstojniku žitanskem se je v »Slov. Gospodaru« ob svojem času slabo sodilo, da bi namreč Jožef Črnčec ne namerjaval pri deželnozborskih volitvah narodno voliti. No, ker je volil narodno, mi čut pravi, da ga javno pohvalim. To leto bo obhajal Črnčec 25letnico, odkar je zaporedoma občinski predstojnik; kar se marsikomu — ne posreči. Častitamo! — Kakor znano, priredili so vrli Slovenci užigalice v korist družbi sv. Cirila in Me-

toda ter svinčnike; to podjetje podpirajmo vsi zavedni Slovenci! Vsak si naj omisli te užigalice, vsak narodni Slovenec, osobito pisatelj naj se posluži tega svinčnika. S tem bomo pokazali »Svoji k svojim« in pot zaprli »Südmarki«. — Gosp. Lavoslav Perko, naš domači kipar pri Sv. Trojici, je kaj okusno izrezljal podobo Marije Device, brezmadežno spočete, za našega trgovca Lovra Kranjca, ki ima slovensko-nemški napis; da bi le bil tudi v srečo narodnjak! — O naši pošti in drugih razmerah, posebno o nekem modrižu, drugopot. — k —

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Naj veličanstvo svetli cesar pridejo ta teden na gornje Stajarsko na lov. — V ponedeljek se je zopet sešel državni zbor, da se posvetuje nadalje o državnem proračunu. Vsprejel je poglavje o visokih in srednjih šolah; celjska slov.-nemška gimnazija pa je žal, propadla. — Drugi shod krščanskih socialistov se vrši na Dunaju dne 31. januarja in 1. februarja. — Bojda dobimo nove topove, ki bodo stali 80 do 100 milijonov. Strašna novica za davkoplačilce!

Češko. Ker dr. Srb ni hotel vsprejeti županstva, bil je v soboto praškim županom izvoljen Mladočeh dr. Podlipny. — V Trutnovi se ustanovi dvojezično okrožno sodišče, ker mu bodeta pripadala tudi dva češka okraja.

Stajarsko. Nemški liberalci in nacionalci so si kaj dobri v deželnem zboru. Vsi so v enem klubu, čegar načelnik je grof Attems, prejšnji deželni glavar. »Gliha vkup štrih«. — »Krščanska kmečka zveza« je priredila več shodov okoli Gradca. Hudo ruje zoper vrle konservativce, kar pač ni krščansko.

Koroško. V novi slov. šoli v Velikovcu se je dne 30. decembra božičnica vrlo dobro obnesla. Stariši so se že tokrat prepričali, koliko koristi bodo imeli njih otroci od te šole. — Celovski mestni zastop je podaril »Südmarki« 50 gld., torej polovico več, kakor druga leta.

Kranjsko. Ne samo v Ljubljani, ampak tudi v Trzinu so se začeli šopiriti socialni demokratje. Dne 28. decembra je namreč neki socialistični apostol z Dunaja ali iz Gradca oznanjeval novi nauk v Trzinu. — Most čez Krko v Novem mestu bodo začeli graditi začetkom meseca marčija.

Primosko. V Ajdovščini je priredil deželni odbornik dr. Tuma shod svojim volilcem. Vsi so s svojim zastopnikom prav zadovoljni. — Istovski deželni zbor se prenese prihodnje leto iz lahonskega Poreča v Pulj. Tukaj bodo slov. poslanci vsaj življenja varni.

Ogerko. Na novoletno častitko liberalne stranke je rekel grof Banffy, da se pogodba v Avstrijo mora dognati, toda pogodba ne sme biti kako darilo. No, mi Avstrijci zahtevamo samo pravico. Tudi Ferdinand Zichy, vodja krščanske ljudske stranke, je govoril o novem letu ter med drugim priporočal tudi enakopravnost vseh narodov. Kdor tega noče priznati, ni pravi kristjan. Ste slišali, dunajski krščanski socialisti?

Vnanje države.

Rim. Umrli je neapoljski kardinal Sanfelice v 63. letu svoje dobe, katerega niso čislali samo sv. oče, neizrečeno ljubilo neapolitansko ljudstvo, ampak tudi visoko spoštoval nemški cesar Viljem II.

Francosko. Pri volitvah v senat ali gosposko zbornico so republikanci pridobili osem novih mandatorov, katere so zgubili monarhisti, prijatelji kraljestva.

Radikalci pa niso ničesar pridobili, dasi so se pred volitvami močno širokoustili.

Belgijsko. Ker vlada ne more dognati postave o občni vojaški dolžnosti, hoče sedaj uvesti meščanske garde. Bržčas pa se bode tudi temu protivila večina poslancev.

Nemško. Vlada je prepovedala vsem poljskim vojakom poljski govoriti v službi in v kasarnah. Ubogo nemštvo, da si v taki nevarnosti! — V »blaženem rajhu« je letos po zimi blizu pol milijona delavcev brez dela in jela.

Rusko. Car Nikolaj je o novem letu častital predsedniku francoske republike, ter pristavil: »V najprijetnejšem spominu na ravno minolo leto ostanejo mi trajno oni čarobni dnevi, ki sem jih preživel v vaši lepi domovini.« — Car je ukazal, da se splošno ljudsko štetje začne dne 28. januarja.

Bolgarsko. Knez Ferdinand je podelil našemu ministerskemu predsedniku, grofu Badeniju, veliki križec Aleksandrovega reda. — Oni častniki, ki so se udeležili zarote zoper kneza Aleksandra in pobegnili na Rusko, so pomiloščeni in dobijo pokojnino.

Turško. Turek še je počasnejši od polža. Dasi je že pred tedni sultan pomilostil Armence, vendar so jih dozdej iz ječ izpustili samo 107, nad 400 pa še mora vzdihovati po ostudnih ječah.

Špansko. Oni dan so na Kubi ustrelili 13 ustavešev. S tem se pač ondotno ljudstvo ne pomiri. Sicer so pa tudi Španci z generalom Weylerjem vedno bolj nezadovoljni, ter zahtevajo, naj vojni minister Azcaraga postane poveljnik na Kubi.

Za poduk in kratek čas.

V podzemeljskem Rimu.

(Piše Fr. Kovačič.)

Lani smo si v božičnem času ogledali Rim, ki nas spominja žalostnih časov pred rojstvom Kristusovim; povedal sem tudi cenjenim čitateljem, kaj nas posebno v Rimu spominja rojstva Gospodovega. Primerno je, da si letos ogledamo Rim, ki nas spominja prvih časov po rojstvu Kristusovem.

Na božični praznik se razlega veličastna pesem: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!« Toda hitro drugi dan obhajamo praznik mučenca sv. Štefana, ki je zaradi Kristusa bil preganjan in kamenjan. Kje je tedaj tisti mir, katerega so angelji pri rojstvu Odrašenikovem napovedali ljudem? — Za mir se mora kristijan krvavo bojevati, če ga hoče imeti, ker Kristus je rekel: »Na svetu boste preganjanje trpeli, toda ne bojte se, jaz sem svet premagal.« Ravno Rim je poglobitveno bojišče, na katerem so verniki Kristusovi bili strašen boj dolgih 300 let in naposled — slavno zmagali.

Globoko pod zemljo je popisana zgodovina prvih krščanskih časov, tukaj je mesto večnega miru, kjer so izmučena trupla borilcev Kristusovih našla svoj zadnji počitek. Ti podzemeljski prostori, ki kakor venec okrožujejo Rim, se imenujejo katakombe. Katakombe ali grobi starih kristijanov niso vse skupaj, marveč so raztresene ob glavnih cestah, ki vodijo iz Rima. Najiminitnejše so katakombe sv. Kalista. — Tjekaj vabim drage čitatelje, da me v duhu spremljajo. — Povedal bom pač jako malo. O katakombah so učeni možje že napisali velikanske knjige, toda mi moramo biti kratki, ker imamo malo časa in prostora.

Pot v Kalistove katakombe nas vodi čez Kapitól

in mimo fora, katera sem lani opisal. — O neki priliki sem prav zgodaj mahal v Kalistove katakombe maševat. Dasi se mi je mudilo in je bilo mrzlo, vendar so se mi noge nehoté ustavile vrh Kapitóla. Prekrasen prizor se mi je razgrnil pred očmi, kakoršnega niti najboljši slikar ne bi mogel iznisliti.

Spodaj, na vznožju Kapitóla, je ležal forum s svojimi razvalinami; gosta tema je še objemala nemo, razdrto zidovje, da bi človeka lahko strah bilo. V ozadju fora — nekoliko višje — se je belil slavalok cesarja Tita, ki je razdejal Jeruzalem. Ta slavalok je nema priča, kako strašno se je izpolnilo preročstvo Gospodovo nad Judi, da jih bodo neverniki odgnali v sužnost in Jeruzalem razdejali, da ne bo kamen na kamenu ostal.*)

Za slavalokom Titovim se je pa vzdigovalo kakor pošast v polmraku ogromno zidovje koloséja ali nekdanjega rimskega gledišča, kjer so kristijane pred zverino metali. — Daleč tam v ozadju proti vzhodu pa so se videle v jutranjem svitu modre albanske gore. Zdelo se je, da celi vzhod gori. Vrhovi gôr so žareli, srednji in spodnji deli so bili jasno in temno modri, doli pod nogami na nizkem foru pa je bila še nočna tema. Zvezde na nebu so bledele, a po mestu je vladal še nočni mir, le zvonovi so tu in tam z nekakim pretresljivim glasom vabili k prvim sv. mašam. Nemo sem zrl nenavaden prizor, ki mi je vzbujal mnoge misli, ravno ker sem bil na potu v katakombe.

Nizko v dolini je ležal mrtvi forum v temi, nebo na vzhodu pa je žarelo, kakor ogenj; zdelo se je, da se luč in tema bojujeta med seboj. Ravno tako vam je bilo v tistem času, ko so v Rimu nastale katakombe. Iz Jutrovega je sijala vedno močnejše močna zarja prihajajočega solnca krščanske vere in omike, kateri je Sin božji prinesel iz nebes. Toda forum t. j. paganski svet je še ležal v temi in ni se dal motiti v svojem spanju. Začel se je hud boj med lučjo in temo, med krščanstvom in paganstvom, kateremu svet ne pozna jednekega. Naposled je pa vendar zmagala svetloba in jasno solnce krščanske vere in omike je zasijalo po vsem svetu.

A pojdemo dalje. Pot do katakomb sv. Kalista iz naša dobro uro in je precej dolgočasen, ker na obeh straneh zapira visok zid razgled. Toda če se človek zamisli v prejšnje čase, ne more mu biti dolgočasno. Cesta, po kateri korakamo je jedna najimenitnejših, kar so jih človeške roke napravile. Imenuje se Apijeve ceste, ker jo je leta 312. pr. Kr. sezidal Apij Klavdij. Rimljani so jo imenovali »kraljico cest« (regina viarum). In po pravici.

Na nobeni drugi cesti se ni odigralo toliko imenitnih dogodkov, kakor na Apijevi. Dober del zgodovine velikanske rimske države je združen z Apijevo cesto. Tod so se zmagoviti vojskovodje vračali v večno mesto in gnali s seboj zaslužnjene narode, po tej cesti je teklo v Rim bogastvo skoro celega sveta. Sijajne palače in templji so stali ob Apijevi cesti. Zunaj mesta so se pa na obeh straneh vrstili krasni grobovi rimskih velikašev. Toda od vse te slave ni ostalo nič, kakor razvaline. Palače in templji so izginili, razmetano kamenje leži vse navzkriž, tu in tam še stoji kupi zidanic, nekdanjih bogatih grobov; na njih si je sedaj tu in tam Lah postavil svojo kočo.

»Kraljica cest« je izgubila svoj nekdanji venec, vendar jo še sedaj smemo po pravici imenovati »kraljico«. Razven palestinskih, zlasti jeruzalemskih cest, ni za kristijana bolj imenitne ceste, kakor Apijeva. Kr-

ščanski Rim je dal veliko večjo in trajnejšo čast, kakor paganski. Za ostanke paganskih grobov se danes ne vé, čegavi so bili, pač ne vlečejo ná-se vsakega ptujca priprosta podzemeljska pokopališča starih kristijanov.

(Dalje prih.)

Smešnica. Neki slovenski župan je pisal nekemu nemškutarskemu tesarskemu mojstru te-le vrstice: »Vaši tesarji so delo zgotovili. Pridite si torej po denar, pa prinesite seboj kolek za pobotnico!« — Mojstra pa ni bilo po denar. Za več tednov pride k njemu župan, da ga vpraša, zakaj ga ni. »Veste, reče nemškutarski mojster, nisem si upal, ker ste mi pisali, naj prinesem seboj kol, da me bode ž njim namazali za popotnico.«

Razne stvari.

Domače. (Imenovanje.) Milostivi knezoškof so imenovali konzistorijalnim svetovalcem preč g. J. Heržiča, prošta na Ptuj, za duhovne svetovalce pa veleč. gg. dekane, dr. L. Gregoreca pri Novi cerkvi, Jak. Čafa pri Sv. Tomažu nad Veliko Nedeljo, Avg. Hecl-a v Marenbergu in Henrika Verka na Vidmu.

(P. n. deležniki) katol. tiskovnega društva za lavant. škofijo dobijo z današnjo številko stenski koledar za leto 1897. brezplačno.

(Celjska slov. - nemška gimnazija) je v torek propadla v državnem zboru. Ni čuda, saj je manjkalo 146 poslancev, med temi osem Hrvatov in dva Slovence. S tem pa ta gimnazija ni pokopana, ampak naučni minister mora jeseni na nemški gimnaziji celjski ustanoviti slovenske paralelke, kakoršne so v Mariboru!

(Volilcem po mestih, trgih in kmetih!) Nedavno so svetli cesar potrdili postavbo, vsled katere dobijo volilno pravico v mestni ali kmečki skupini vsi oni, ki plačujejo štiri goldinarje direktnih davkov.

(Najvišje potrjenje.) Svetli cesar so potrdili izvolitev dr. H. Schmidererja načelnikom in J. Bancalarija podnačelnikom okrajnega zastopa mariborskega.

(Nov uradni list) v nemškem in slovenskem jeziku bode izdajalo celjsko okrajno glavarstvo za vse šestere sodnijske okraje. Izhajal bode kot tednik. Cena tri goldinarje.

(Že spomlad?) Pri Igli pod Solčavo se je pretekli teden našel bujno cvetoč lapuh in nekoliko nižje pa rumene trobentice. Kaj ne, redka prikazen?

(Ponesrečil se je) Jernej Šipeč, lesotrzec in kmet v Trziču pri Slatini. V noči starega leta se je vozil iz Krapine, zavozil, zvrnil in prišel pod voz. V jutru so našli mrtvega tik ceste blizu Sv. Roka.

(V Rogatcu) se je vgnezdil legar. Zahteva le čvrste žrtve najboljših let. V teku dobrih 14 dni so umrle v neki družini tri sestre za to boleznijo.

(Občinska volitev) se je vršila dné 4. januarja v Tokačevem pri Slatini. Slovenci so zmagali sijajno v vseh treh volilnih razredih. Nemškutariji so poslali na volišče svoje vohune, a volitve se niso udeležili. Le-tu je njih slavi odklenkalo za vselej.

(V župniji Rajhenburg) je bilo pretečeno leto rojenih 213 otrok, 107 dečkov in 106 deklet. Umrlo jih je 158, in sicer 79 moškega in 79 ženskega spola. Porochenih je bilo 46 parov. Povprečno število rojenih zadnja štiri leta je 201, umrlih pa 126. Najstarejša oseba, ki je lani umrla, je bila stara 87 let.

(Iz Rajhenburga:) Dnó 27. decembra so sklicali socialisti shod v Ivačičevi gostilnici. Posebno je bobnal neki Lojze, v katerega žilah se pretaka turlanska kri. Pridigoval je demokrat iz Celja ter delil časnik

*) Na znotranjem delu še nam iz kamena izklesane podobe kažejo, kako se Tit vozi na zmagoslavnih kolih in kako zvezane Jude žene v Rim. En del najdejo čitatelji naslikan v letošnjih »Zgodbah sv. pisma« str. 229.

»Delavec« in še neko brošurico. — Da so nekateri tržani gledé vere nekoliko mlačni, smo pač znali; a da se bodo v kljub temu, da so se jim nakane shoda prej razložile, vendar le shoda udeležili, moramo bridko obžalovati.

(Novi vojaški poveljnik v Mariboru), g. polkovnik C. Morawetz pl. Moranov, je došel semkaj dne 2. januarija.

(Celjska »Vahtarca«) je sila »kunšna«. V včerajšnji številki neki pol-itikar dokazuje, da Slovenci ne smemo dobiti deželnega odbornika, češ, saj imate glavarjevega namestnika. Vprašamo, kake posebne pravice pa ima ta v deželnem odboru?

(Zvonove na železniških postajah) so odpravili z novim letom tudi pri južni železnici. Zakaj? Menda zato, ker niso nemški peli. Sedaj se bode namreč še več kričalo po nemškem na postajah, kakor se je dozdaj. Kdaj bode slovenščina po naših krajih na železnicah jednakopravna?

(Iz Žič.) Dne 6. jan. je obhajal naš č. g. župnik in zlatomašnik, K. Zabukovšek, svojo 80letnico. Gospod je še vedno trdnega zdravja ter opravlja vestno svojo službo. Bog nam ga še ohrani!

(Rodoljubi na deželi.) Če vam je kaj mari vaša vera in vaša narodnost, naročite se prav pridno na »Glasnik«, posebno nobena gostilna ne sme biti brez njega, zlasti ondi ne, kjer se širi socijalna demokracija. Ta list izhaja dvakrat na mesec, stane celo leto 80 kr. Naslov: Slavno upravnistvo »Glasnika«, Ljubljana.

(Zdravstvene razmere v Celju.) Zdravstveni inšpektor je izjavil, da je voda v celjskih vodnjakih tako nesnažna, da je zdravje prebivalcev v veliki nevarnosti. Za to se mestni očetje seveda ne utegnejo brigati; kdo bi pa zoper Slovence hujskal?

(Roparski umor.) Na novega leta večer sta dva nepoznana moža pila v gostilnici 62letne Viljemine Šlenc v Rotenbergu ob Dravi, ki je bila sama doma. Ker zahtevata nato denar, seže krčmarica po revolver, toda roparja jo ubijeta, ukradeta 300 fl. denarja, hranilnične bukvice, zlato uro, 100 smodk in revolver. Lopova pa že imajo pod ključem.

(Iz Ruš.) Prvega v tem letu smo pokopali na Treh Kraljev dan Andreja Marinškega, 16 let starega kmečkega sina z Lobnice. Da bi svojim starišem kaj priložil, je samotež drva vozil s planine. Ko se domači hlapec pet minut za njim pripelje, najde ga mrtvega pod drvami, ki so se na njega zvrnile. Bil je sploh lepega zadržanja, od vseh hvaljen, ljubljeneč svojih starišev, ker je bil zelo skrben, zato je bilo za njim občno žalovanje.

(Od Sv. Lovrenca v Slov. gor.) Naša prijazna cerkev je dobila prav lepo in primerno božično darilo. Velik oltar in dva stranska oltarja se svetijo v novem blesku. Zlatarsko delo je ukusno in zvesto izvršil g. J. Čuček, rojak Slov. goric, ki je nastanjen v Mariboru.

(Lep »furež«) so imeli te dni Šmarčani pri Jelšah; ker je bilo namreč dne 4. in 5. januarija zaklanih 137 svinj, ki so bile nedavno zaplenjene enemu prekupcu, ki jih je utihotapil iz Hrvaške. Torej mesa imamo dovolj; umevno je tudi, da na konjederca nismo pozabili.

(Cena novemu vinu.) Ta se letos jako suče. Mariborski kupci so v začetku plačevali po Špitaliču štrtinjak po 70 do 84 gld., pozneje pa komaj po 60 do 65 gld. Okoli Konjic še ni mnogo čuti o vinski kupčiji. Posestniki boljših goric ne dajo litra izpod 18 kr. Na Prihovi in na Keblju so pa pri dražbi cerkvenih vin skupili komaj po 15 kr. za liter. Pravijo, da na leto bo letošnja kaplja prav dobra.

(Duhovniške spremembe.) Župnijo Sv. Jer-

neja v Zibiki je dobil č. gosp. Jož. Kranjc, kaplan na Vranskem. — Župnija Podgorje je razpisana do dne 15. februarja.

Društvene. (Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali č. g. A. Šijanec, kaplan pri Sv. Juriju v Slov. gor., 4 fl., g. S. Wutt, davkarski kontrolor v Aflenzu, 60 kr., g. A. Božič, župan v Radoslavcih, 1 fl., g. M. Pleteršnik, profesor v Ljubljani, 5 fl., in g. Štef. Rojnik, računanški oficijal v Gradeu, 3 fl.

(Bralnemu društvu v Dornavi) so darovali velečastiti gosp. dr. Lavoslav Gregorec 5 fl.; slavni odbor »Matiče Slovenske« v Ljubljani 16 knjig ter blag. gosp. Quido plem. Pongraz, tamkajšnji grajšček, tudi 5 fl. Vsem dobrotnikom kliče odbor omenjenega društva prav iz srca: Bog Vam plati!

(Kmetijsko bralno društvo v Krčevini) pri Plju priredi dne 10. januarija pri gostilničarju Blažu Windisch-u društveno veselico z govorom in petjem. Začetek ob 4. uri popoldne.

(Bralno društvo v Braslovčah) ima za leto 1897. svoj redni občni zbor prihodnjo nedeljo dne 10. januarija ob 3. uri popoldne v cerkveni hiši z navadnim vspešdom. K zboru uljudno vabi odbor.

(V Žičah pri Konjicah) je bil včeraj, dne 6. januarija, ustanovni shod potrjenega bralnega društva. Več o tem prihodnjič.

(Slavna posojilnica v Ljutomeru) blagovolila je darovati ljudski šoli v Veržaju 100 gld., za kar se ji krajni šolski svet najspodobneje zahvaljuje.

(Negovsko bralno društvo) ima dne 17. januarija ob 3. uri popoldne v župnijskih prostorih letni občni zbor. Vspored: 1. Pozdrav predsednika, poročilo tajnika, blagajnika in knjižničarja. 2. Volitev novega odbora. 3. Vpisovanje novih udov in plačevanje letnine. 4. Slučajnosti. — Veselica s tombolo priredi se v maju!

Iz drugih krajev. (Naš svetlicesar za Cetinje.) S Cetinja javljajo, da so naš cesar dovolili, da nosi avstrijska država stroške za zgradbo katol. cerkve na Cetinju. Ti stroški smejo iznašati do 50.000 gld.

(Premogov sopuh zadušil) je v noči pred novim letom g. kadeta Romana Leyrerja na Dunaju. Mladi pokojnik, imajoč še le 20 let, bil je sin g. Eduvarda Leyrerja v Mariboru; zato so njegovo truplo semkaj prepeljali in tukaj pokopali.

(Časniški kolek.) V ponedeljek se je v državnem zboru na Dunaju razdelilo dr. Russovo poročilo gledé na časniški kolek. Ako bodo poslanci dobre volje, potem se z dnem 1. marcija letos odpravi ta kolek za one časnike, ki izhajajo enkrat do trikrat na teden, za dnevnik pa dne 1. januarija 1898.

(Umetnost priporočevanja po časnikih) postaja tem težavnejša, čim bolj se izdelovalci blaga drug drugega prekositi skušajo. Če hoče priporočilo današnjih kaj izdati, mora biti nenavadno, mično in prijetno. Pot nam kažejo v tem oziru toliko raznovrstne priporočbe Kathreinerjeve sladne kave. Nov dokaz temu je krasno izdelana priloga današnje številke našega lista, ki bo naše bralce gotovo razveselila. Kakor se je »Kathreinerjeva deklica« lani vsem prikupila, tako se bo tudi današnja ljubka devojčica. Otroški vzklik »meni diši najbolje« bo marsikoga napeljal, da tudi sam poskusi, ali je ta kava res tako dobra.

Spominjajte se pri gostijah, veselicah, godovanjih in drugih veselih družbah dijaške kuhinje v Mariboru!

Loterijne številke.

Trst 2. januarija 1897: 39, 13, 34, 77, 42
Linc » » » 71, 51, 2, 15, 67

C. kr. privilegirana vzajemna zavarovalnica proti požaru v Gradci.

Št. 22875.

Razglas.

Ravnateljstvo c. kr. priv. vzajemne zavarovalnice zoper ogenj v Gradci si usoja p. n. društvenim udom uljudno dati na znanje, da se začne vplačevanje društvenih doneskov za leto 1897 z dnem 1. januarjem 1897 in da se rečeno vplačevanje vsak hip more zgoditi pri društveni blagajnici v lastni hiši štev. 18/20, gospodski ulici v Gradci, pri zastopništvu v Celoven in Ljubljani, kakor tudi pri okrajnih komisarijih.

Vrh tega pa še opomnimo: vsem onim sodelaznikom stavbenega oddelka, ki so bili že v prvih devet mesecih leta 1895 pri našem zavodu zavarovani in še tudi leta 1897 pri zavodu ostanejo, bode se vsled ukrepa zavodne skupščine (obhajane 4. dne meseca majnika leta 1896), 8% njihove priloge **povrnilo** od onega suviška, ki se je bil l. 1895 pri stavbenem oddelku pridobil, in sicer tako, da bo se teh 8% dotičnikom za leto 1897. sorazmerno v prid vračunilo.

V Gradci, dne 20. decembra 1896.

Ravnateljstvo

c. kr. priv. vzajemne zavarovalnice proti ognju v Gradci.

(Ponatis se ne plačuje.)

Služba organista in cerkovnika

na Hajdini pri Ptujju se takoj odda, samec cecilijanec ima prednost.

Cerkveno predstojništvo na Hajdini.

Zobozdravniško naznanilo.

Dr. J. Riebl

ordinira vsak dan za zobobolne v lastni hiši: **vrtna ulica** (Gartengasse) **št. 9 v Celji.**

Plombira in ustavlja umetne zobe in zobovje z zlatom itd., tudi brez potrebe izjemanja, ne ovira žvečenja, ne govorjenja, garantuje za najpopolnejšo izvršitev, enako najboljšim dunajskim delom. Izdira zobe brez bolečin v plinovi veselni narkozi, pa odstrani zobne bolečine tudi brez izdiranja. 1-12

„Slovanska knjižnica“

izhaja vsak mesec v 5 do 6 pol obsežnih snopičih. Cena za celo leto 1 gld. 80 kr., v razprodaji pa po 18 kr. snopič. — Doslej je izšlo že 56 snopičev.

„Knjižnica za mladino“

izhaja vsak mesec v trdo vezanih snopičih. Doslej je izšlo 23 snopičev. Cena za celo leto 2 gld. 40 kr., v razprodaji po 25 kr. snopič.

Naročila sprejema „Goriška tiskarna A. Gabršček“ v Gorici. — V Mariboru se dobé v prodajalnici Marije Pristernik, Tegetthoffstrasse št. 13. 8-10

Žganjarija

R. Wieserja v Hoči pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za bolestinke in okrevalece, kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 19

Čislane hišne gospodinje!

Kupujte samo

9—11

pravo

Ölzevo kavo.

Zakaj?

Zato, ker po nji dobi kava prijetno dišavo in lepo zlatorunjavo barvo; zato, ker je po preiskavi cesarskega svetnika gosp. dra. Englinga iz najboljih surovin skrbljivo narejena. — Zato, ker je izdatna. — Zato, ker je ta kava prijetna in užitna hrana.

Da se pri kupovanju ne motite, pogledajte vselej točno na ime

bratje Öl.

— Na prodaj je v vseh boljših štacunih. —

SLOVENSKI LIST S PODOBAMI

Izhaja v Ljubljani v zvezkih dvakrat na mesec na dveh polah. — Podaje pesmi, povesti in znanstvene spise, posebno o slovenski domovini. Stane na leto 4 gl. 20 kr. na pol leta 2 gl. 10 kr. četrt leta 1 gl. 5 kr. — Dopiši in denar se pošiljajo. DOM IN SVET-u v LJUBLJANI.

Zahvala.

Kar najpristranejšo zahvalo izrekam tem potom vsem ljubim prijateljem in znancem, ki so tako velikodušno izkazovali svojo ljubezen mojemu pokojnemu možu, kakor v njegovi dolgotrajni bolezni, tako zlasti ob njegovem pogrebu.

V Kozjem, dne 2. jan. 1897.

Marija Höfler, žena.

Zahvala in priporočilo.

Želeč prav veselo novo leto, se zahvaljujem v prvi vrsti častiti duhovščini, kakor tudi vsem naročnikom za meni, v teku mojega 20-letnega delovanja z obilim naročilom raznih kipov, skazano čast ter prosim, da bi me tudi zanaprej z naročevanjem izdelovanja oltarjev in svetih kipov, počastili. Zagotovim jih, da bo de tudi zanaprej moja edina skrb, naročila, točno, vestno in po ceni izvrševati.

Lavoslav Perko,

podobar in pozlatar pri Sv. Trojici v Slov. goricah. 1—3

Priporočba.

Vsem blagim dobrotnikom, prijateljem in znancem, ki so me v starem letu z naročili in blagosrènimi darili podpirati blagovolili, izrekam najpristranejšo zahvalo, želim prav srečno in veselo novo leto in se priporočam v prav obilna naročila, zlasti za čas sv. birme in sv. misijonov.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Jože Štebih,

izdelovatelj rožnih vencev.

Sv. Barbara pod Mariborom.

Javna zahvala.

Slavni krajni šolski svet v Ljutomeru blagovolil je Cezanjevski šoli podariti prav lepo in veliko zbirko učnih pripomočkov zdatne vrednosti, za koji blagodušni dar se izreče najtoplejša zahvala.

Krajni šolski svet v Cezanjevcih,
dne 1. prosinca 1897.

Peter Lah, načelnik.

Kdo pije

Kathreiner-

Kneippovo sladno kavo?

Mani diši najbolj?

Vsak, kdor hoče svoje zdravje ohraniti in utrditi, pa ob enem noče pogrešati prijetnega kavinega užitka. Bobova kava je, kakor znano, škodljiva, ker preveč živce razburja; ako se jej pa Kathreinerjeva primeša, jej odvzame škodljive učinke. *****

Vsak jo pije, ki se ne čuti prav zdravega. Posebno za take, ki boleha jo na živcih ali v želodcu, izkazala se je Kathreinerjeva kava, čista brez primesi, v tisočerihi slučajih kot najboljša, najzdravejša in lahko prebavljiva pijača. *****

Vsak otrok in vsaka ženska naj pije Kathreinerjevo kavo, ki je tečna in se prilega siabemu in rahlemu telesu, naj bo že čista ali mešana z bobovo kavo. S svojim prijetnim, milim okusom se kmalo vsam prikupi. *****

Vsak, ki hoče pri gospodarstvu kaj prihraniti in vender uživati okusno in zdravo kavo, naj si kupi Kathreinerjevo kavo. Naj bo čista ali mešana z bobovo, ugajala bo po okusu vsakomu.

Kathreiner-Kneippova sladna kava je v resnici zdrava družinska pijača čist prirodan plod v celih zrnih, iz najboljšega slada izdelana in po Kathreinerjevem, v vseh deželah priznanem in oc najveljavnejših strokovnjakov preskušnem načinu z okusom prave bobove kave prekisana. Kathreinerjeva kava združuje toraj v sebi prijetni okus ptuje bobove kave in vse od zdravnikov priznane dobre lastnosti domačega slada. ~~~~~

Prošnja: Kdor noče biti goljufan in oškodovan naj pazi pri nakupu na varnostno znamko in na obliko na strani naslikanega izvirnega zavoja z imenom **Kathreiner.** Zavoji brez imena **Kathreiner** niso pristni.

0 pustu 1897

se priporoča **tiskarna sv. Cirila v Mariboru** za napravo

vabil, vstopnic

vsporedov, plesnih redov

in izdelovanje okusnih

zaročnih kart in poročnih naznanil

zagotavlja najboljšo postrežbo in najnižjo ceno.

LEPAKE

DIPLOME

Potem

„Narodne pesmi“

I. del 2. natis in II. del skupaj 20 kr., po pošti 23 kr.
Kdor kupi 20 komadov, dobi jih za 20% ceneje.

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru, koroške ulice 5.